

ISSN 2181-6883

PEDAGOGIK MAHORAT

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal

2-son (2020-yil, aprel)

Jurnal 2001-yildan chiqa boshlagan

Buxoro – 2020

МУНДАРИЖА

РЕКТОР МИНБАРИ	7
Обиджон Хамидов. Олий таълим муассасаларида масофавий таълимни ташкил этиш имкониятлари ..	7
PEDAGOGIKA VA PSIXOLOGIYA	12
Сиддик Қаххоров, Акмал Жўраев. Бўлажак технология фани ўқитувчиларини касбий тайёрлашда дастурлаштирилган таълим воситаларидан фойдаланишнинг назарий асослари	12
Рохатой Сафарова. Ўқув материаллари воситасида ўқувчиларда оммавий маданиятга қарши курашчанлик кўникмаларини шакллантириш	16
Махматмурод Шомирзаев. Ўзбекистон республикаси ижтимоий- иқтисодий соҳаси ривожланишида миллий хунармандчиликнинг аҳамияти	20
Азамат Саидов. Ёшлар ўртасида соғлом турмуш тарзини шакллантириш устувор вазифа сифатида ..	26
Мухиддин Бафаев. Шахсда миллий бағрикенгликни ўрганишнинг экспериментал натижалари.....	30
Durdona Axatova. O'quvchilarda mustaqillik va tashkilotchilik sifatlarini shakllantirishda pedagogik mahoratning o'rni.....	36
Уйгун Ўринов, Наргиза Ражабова. Олий таълимда инновацион фаолиятнинг энг муҳим масалалари	40
Абдурахмат Хамракулов. Роль информационно-коммуникационных технологий в самостоятельном обучении	44
Шохрух Юнусов. Организационное сопровождение реализации международного сотрудничества высшего образовательного учреждения	47
Gulchehra Cho'lliyeva. Boshlang'ich ta'limda integrativ yondashuvdan foydalanish yo'llari haqida ba'zi mulohazalar	52
Моҳигул Каримова. Мактабгача таълим тизимида туб ўзгаришлар мақсади ва моҳияти.....	55
Собир Раҳимов. Олий таълимда “таълимда ахборот технологиялари” фанидан мультимедиали электрон дарслик яратиш ва ундан фойдаланиш методикаси	59
Улугбек Жумаев. Социальный психологический особенности международных и межкультурных связях человечества.....	64
G'olib Jumaqulov. O'quvchilar intellektual sifatlarini tarbiyalash texnologiyalari	69
Феруза Шерманова. Мактабгача таълим тизимида тарбиячи-педагогларнинг медиа ахборот саводхонлигини ошириш долзарб муаммо сифатида.....	72
Nasiba Azimova. Kasbiy ta'lim o'qituvchilarini tayyorlashning yangi pedagogik texnologiyalarini ishlab chiqish va ularni o'quv-tarbiyaviy jarayonga tatbiq etish.....	75
Фируза Шоджонова. Талабаларда иқтисодий тушунчаларни ривожлантириш - педагогик муаммо сифатида.....	79
Жамол Носиров. Спортчи психологик-эмоционал ҳолатини коррекциялашнинг методологик асослари	84
Дилдора Қахарова. Узлуксиз таълим тизимида инклюзив таълимни такомиллаштириш	87
Гулноз Курбонова. Талабаларда касбий тафаккурни ривожлантиришнинг педагогик-психологик асослари	91
Ферузахон Акбарова. Бошланғич синф она тили таълимнинг самарадорлигини ошириш усуллари .	98
Икболжон Тўракулов. Ўқитувчи фаолиятини моделлаштириш	101
Дилноза Саидова. Инновацион технологиялар таълим самарадорлигини ошириш воситаси	103
Махлиё Кукибоева. Особенности и преимущества коммуникативного подхода к преподаванию иностранного языка.....	105
Feruz Ganjiyev, Dilnoza Qodirova. Maktabgacha ta'lim muassasasi tarbiyalanuvchilari ijtimoiy-psixologik moslashuvining o'ziga xos xususiyatlari	109
Дилором Убайдуллаева, Зебинисо Ханкельдыева. Дистанционные технологии и самостоятельная работа студентов	111
Фируза Мурадова. Виды и структуры учебно-методических материалов с компьютерной поддержкой.....	115
Моҳира Турдиева. Педагогик - психологик ҳамда ихтисослик фанлари интеграциясини таъминлаш масалалари	121
Саноат Зоҳидова. Интерфаол таълим стратегиялари воситасида бўлажак ўқитувчиларни касбий ижтимоийлаштириш тизими	125
FILOLOGIYA VA TILLARNI O'QITISH	131
Рустам Йўлдошев. Махсус шакллантирилган орфоэпия коидаларни ўргатайлик	131

Шоҳида Юсупова. Она тили ўқитишда фалсафий қонуниятларнинг акс этиши: миқдор ва сифат ходисаси.....	133
Муталлиб Ҳазраткулов. Умумий ўрта таълим мактабларининг адабиёт дарсларида иншонинг ўрни.....	138
Feruz Akmal'dinova. globallashuv sharoitida mantiqiy fikrlashning o'rni	142
ANIQ VA TABIIY FANLAR.....	146
Gulnora Ixtiyarova, Nigora Jo'raqulova, Ma'murjon Ahadov, Charos Haydarova. Virtual laboratoriyadagi uch o'lchovli o'zaro ta'sirning kimyo ta'limidagi o'rni	146
Машрабжон Маматов, Қундуз Қаримова. Бошланғич синф математика дарсларида ўқувчиларнинг мантикий фикрлашини ривожлантириш ва тафаккур амалларининг бажарилиши	152
Mansur Ergashov, Mahbuba Ochilova, Zulfiya Qodirova. Modulli ta'lim texnologiyalarini qo'llab "asoslar va tuzlarning umumiy xossalari" mavzusini o'tish.....	157
Муаттархон Акбарова. Нокимёвий таълим йўналишларида “кимё” курсини ўқитишда дидактик материаллардан фойдаланиш	160
Анваржон Рашидов. Масофавий таълим моделлари ва уларни такомиллаштириш истикболларини эксперт баҳолаш усули орқали аниқлаш	163
Shabnam Yusufzoda. Boshlang'ich sinfda misollar yechish jarayonida yo'l qo'yiladigan xatolar va ularni bartaraf etish.....	171
Baxtiyor Ungarov, Nafosat Muhamadiyeva. Ixtisoslashtirilgan umumta'lim maktablari boshlang'ich sinf matematika darslarida ko'paytirishga oid algoritmlarni ishlab chiqish texnologiyalaridan foydalanish.....	176
Shahlo Xudoyqulova. Tabiatshunoslik va uni o'qitish metodikasini takomillashtirishda talabalarning mustaqil va ijodiy ishlarini tashkil etish	179
Майсара Нуридинова. Бошланғич синф “Атрофимиздаги олам” фанини ўқитишда инновацион услублардан фойдаланишнинг методик хусусиятлари	183
IQTISODIY TA'LIM VA TURIZM.....	187
Махаммаджон Бутабоев, Фарход Мулайдинов. Сущность и особенности зеленой экономики	187
TASVIRIY SAN'AT VA MUSIQA.....	194
Саидахбор Булатов. Улуғбекнинг жаҳон олимларини ҳайратга соладиган кашфиёти аниқланди.....	194
Баҳром Мадримов. Талабалар тарбиявий ишларини режалаштиришнинг педагогик асослари	201
Маърифат Умурова. Аждодлар меросида мусика ва руҳият талқини.....	204
Рустам Раҳимов. Мусика ва санъат мактаблари ўқувчиларини ахлокий-эстетик тарбиялашнинг назарий асослари	207
Нурбек Раҳматов. Талабаларни халқ кўшиқлари воситасида эстетик тарбиялаш	211
ЖИСМОНИЙ МАДАНИЯТ ВА СПОРТ.....	216
Павел Костенок, Валентина Миронова. Оздоровительная гимнастика цигун как средство решения ключевых задач обеспечения безопасности личности	216
Азамжон Махмудов. Ёшлар ўртасида ҳуқуқбузарликнинг олдини олишда жисмоний тарбия ва спортнинг ўрни.....	221
Содик Қазақов. Взаимосвязь физического и психического развития детей в процессе физического воспитания	226
Феруза Зокирова. Физкультурно-оздоровительные подходы в процессе физического воспитания студентов вузов	229
Amirbek Ikramov. Maktab o'quvchilariga jismoniy tarbiya mashg'ulotlariga qiziqishni shakllantirishda harakatli o'yinlarning o'rni.....	232
QUTLOV.....	235
BuxDU magistranti respublika miqyosida matematika sohasida "Eng yaxshi ilmiy maqola" tanlovi g'olibi bo'ldi.....	235
“Педагогик маҳорат” журнали учун мақолаларни расмийлаштириш талаблари.....	236

Adabiyotlar

1. Beruniy Abu Rayhon. Tanlangan asarlar // III jild. -T.: Davlat nashriyoti, 1966.
2. M.E.Zufarova. Umumiy psixologiya. // T.: O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti, 2010.
3. M.X.Toxtaxodjaeva, S.Nishonova, J.Hasanboev, M.Usmonboeva, S.Madiyarova, A.Koldibekova, N.Nishonova, N.Sayidahmedov. Pedagogika // T.: O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti, 2010.
4. Kuznecova E.A. Вопросы развития мышления учащихся на уроках математики в средней школе // Образование, наука и экономика в вузах. Интеграция в международное образовательное пространство: материалы междунар. науч. конф. Пlock, 2008.
5. M. Ahmedov, N. Abdurahmonova, M. Jumaev. Matematika // 1 - sinf uchun darslik. T.:Turon-Iqbol, 2017.
6. N. Abdurahmonova, L.O'rinboeva. Matematika // 2-sinf uchun darslik. T.: Yangiyo'l Poligraf servis, 2018.

Mansur ERGASHOV Buxoro davlat universiteti kimyo kafedrası professori, kimyo fanlari nomzodi
Mahbuba OCHILOVA Buxoro davlat universiteti kimyo kafedrası o'qituvchisi
Zulfiya QODIROVA Buxoro davlat universiteti kimyo kafedrası o'qituvchisi

MODULLI TA'LIM TEXNOLOGIYALARINI QO'LLAB "ASOSLAR VA TUZLARNING UMUMIY XOSSALARI" MAVZUSINI O'TISH

Maqolada modulli ta'lim texnologiyalarini qo'llab umumiy kimyo fanini o'qitishning sifat va samaradorligi yoritilgan.

Tayanch so'zlar: ta'lim jarayoni, interaktiv metod, Moodle tizimi, innovasion yondashuv, texnologik xarita, o'quv moduli, o'quv faoliyati

В статье описывается качество и эффективность преподавания общей химии с использованием модульных технологий обучения.

Опорные понятия: учебный процесс, интерактивный метод, система Moodle, инновационный подход, технологическая карта, учебный модуль, учебный план

The article describes the quality and effectiveness of the teaching of general chemistry using modular learning technologies.

Key words: learning process, interactive method, Moodle System, innovative approach, technological map, training module, curriculum.

Hozirgi vaqtda yurtimizda ta'lim jarayonini innovatsion yondashuvlar asosida, turli interaktiv metodlardan samarali qo'llagan holda tashkil etishga katta e'tibor berilmoqda. Akademik litsey va kasb-hunar kollejlarida ta'lim jarayonini interaktiv shaklda innovatsion yondashuv asosida tashkil etishda Moodle ta'lim tizimining o'rni muhim ahamiyatga ega. Modulli o'qitish pedagogik ta'limning quyidagi zamonaviy masalalarini har tomonlama yechish imkoniyatlarini yaratadi:

- modul - faoliyatlik asosida o'qitish mazmunini optimallashtirish va tizimlash dasturlarini o'zgaruvchanligi, moslashuvchanligini ta'minlash;
- o'qitishni individuallashtirish;
- amaliy faoliyatga o'rgatish va kuzatiladigan harakatlarni baholash darajasida o'qitish samaradorligini nazorat qilish.

Modulli o'qitishning hozirgi zamon nazariyasi va amaliyotida ikki xil yondashuvni ajratib ko'rsatish mumkin: fan bo'yicha faoliyat yondashuvi va tizimli faoliyat yondashuvi. Tizimli faoliyat yondashuvi asosida modulli o'qitish texnologiyasi o'quv materiallarini individual va mustaqil o'zlashtirishga to'la imkoniyat yaratilishi tufayli o'quv predmetini samarali o'zlashtirishni ta'minlaydi. Modul dasturi mustaqil o'qishga o'rgatadigan o'quv qo'llanma sifatida o'quvchiga o'quv moduliga kiritilgan o'quv materiali blokini o'qish vaqtida doimiy foydalanish uchun berilsa ta'lim samaradorligi oshadi. Predmetlarni modulli texnologiyada o'qitishni tashkil etish uchun ishchi dasturni bajarishning taqvimiy rejasining shakli turlicha bo'lsa ham mazmunini bir xil nazariy, amaliy, seminar, laboratoriya mashg'ulotlarni, mustaqil ish va nazorat savollari yoki test savollari yoki test savollari materiallarini tizimlashtirish asosida yaratish, so'ngra rejadagi ketma-ketlikda o'quv majmuasida mujassamlashtirish zarur.

#2, 2020 PEDAGOGIK MAHORAT*ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ МАСТЕРСТВО*PEDAGOGICAL SKILL

Umumiy kimyo fanini mukammal o'qitish uchun akademik litseylarning tabiiy fanlar yo'nalishida 160 soat dars mashg'ulotlari ajratilgan. Shulardan 74 soati ma'ruzalar uchun, 14 soati laboratoriya mashg'ulotlari va qolgan 72 soat vaqt o'quvchilar tomonidan masalalar yechish, har bir blok bo'yicha nazorat ishi va referatlar muhokamasini o'tkazish uchun ajratiladi.

Umumiy kimyoda modul quyidagi qismlardan tashkil topadi:

1.Modul materialining asosiy maqsadi.

2.O'qish uchun ma'ruza matnlari.

3.O'quv materialini o'zlashtirish usullari (o'qish, yozish, masala va mashqlar bajarish, test topshiriqlari va boshqalar).

4.Topshiriqlarning bajarilganligini nazorat qilish usullari.

Modul tayyorlashning dastlabki bosqichida har bir bo'lim uchun o'qitish texnologik xaritasi tuziladi. Masalan, **"Noorganik birikmalarning eng muhim sinflari"** bo'limi uchun o'quv dasturida 12 soat ajratilgan. O'quv dasturida nazariy dars 4 soat, amaliy 4 soat, mustaqil ta'lim 4 soat dars ajratilgan. Bu bo'limni modulli texnologiya asosida o'tish uchun quyidagi bosqichdagi ishlar amalga oshiriladi.

Dars soatlari	1	2	3	4
Dars mavzusi	Oksidlar va kislotalarning umumiy xossalari	Oksidlar va kislotalarning olinishi va kimyoviy xossalariga doir masalalar yechish	Asoslar va tuzlarning umumiy xossalari	Asoslar va tuzlarning olinishi va kimyoviy xossalariga doir masalalar yechish
Ajratilgan soatlar	2	2	2	2
Mavzuning mazmuni	Oksidlar va kislotalarning nomlanishi turlari olinish usullari va xossalariga doir umumiy ma'lumot berish	Oksidlar va kislotalar olinish usullari va xossalariga doir masalalar yechishni tushuntirish.	Asoslar va tuzlarning nomlanishi turlari olinish usullari va xossalariga doir umumiy ma'lumot berish	Asoslar va tuzlarning kimyoviy olinish usullari va xossalariga doir masalalar yechishni tushuntirish
BKM elementlari	Asosli,kislotali,amf otr,befarq oksidlar.Kislorodli, kislorodsiz oksidlar	Oksid va kislotalar, test nazorati	Ishqorlar,suvda erimaydigan asoslar,o'rta,asosli ,nordon,aralash,qo'sh,kompleks tuzlar	Asoslar va tuzlar, test nazorati
Ta'lim usuli	Kichik ma'ruza, namoyish, aqliy hujum	Ommaviy, guruhlarda ishlash.	Ma'ruza, seminar	Ommaviy, guruhlarda ishlash.
Dars turi	Yangi mavzuni o'zlashtirish	Masalalar yechish	Yangi mavzuni o'zlashtirish	Masalalar yechish
O'qituvchi nazorati	Og'zaki so'rov: Tezkor - so'rov , "nima uchun"- texnikasi	Test, topshiriqlar	Og'zaki so'rov: Tezkor - so'rov , "nima uchun"- texnikasi	Test, topshiriqlar,masalalar yechish
Uyga vazifa	Nazariy bilimlarini konspekt qilish, o'qib kelish	Nazariy bilimlarini konspekt qilish, masalalar yechish	Nazariy bilimlarini konspekt qilish, o'qib kelish	Konspekt qilish,masalalar yechish,takrorlash

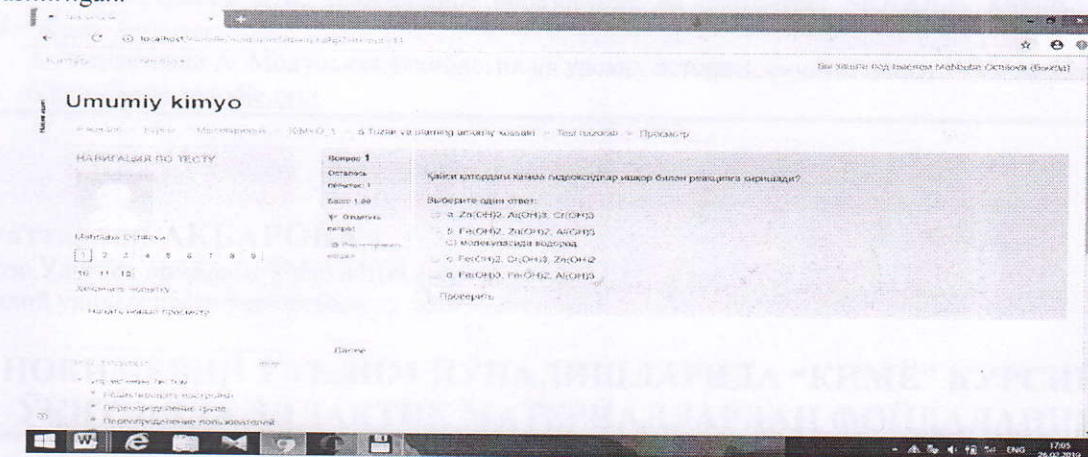
O'quvchilarga dars Noorganik birikmalarning eng muhim sinflari mavzusini modulli texnologiya asosida o'tiladi, ularning o'zlashtirishi aniqlanadi. Umumiy kimyo fani bilimlarini maxsus ishlab chiqilgan o'quv modullari yordamida mustaqil o'rganish faoliyati sinab ko'riladi. Eksperiment natijalarning aniq bo'lishini ta'minlash maqsadida kimyoviy bilimlari bir-biriga deyarli teng bo'lgan guruhlar (eksperiment va taqqoslash guruhlari sifatida) tanlab olinadi. Bunday guruhlarini tanlashdagi asosiy talablardan biri eksperiment va taqqoslash guruhlarida bir nafar o'qituvchining o'zi dars va darsdan tashqari mashg'ulotlar olib borish zarurligiga e'tibor qaratiladi. Eksperimental tadqiqotning asosiy maqsadi akademik litsey

#2, 2020 PEDAGOGIK MAHORAT*ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ МАСТЕРСТВО*PEDAGOGICAL SKILL

o'quvchilarining umumiy kimyodan Anorganik birikmalarning eng muhim sinflari mavzusini darsda o'quv faoliyatini tashkil etish va takomillashtirishning didaktik-metodik qoidalari va qonuniyatlarini ishlab chiqishdan iborat. Shuningdek, o'quvchilarning mustaqil bilim olish samaradorligini oshirishda o'qitishning turli xil noan'aviy usullaridan foydalanishdir. Fanlarni modulli texnologiyada o'qitishni tashkil etish uchun o'qituvchilar yuqorida ko'rsatib o'tilgan talablarni amalga oshirishi zarur, ayniqsa, o'qituvchilar yetarlicha darsga tayyor bo'lishi, yangi pedagogik texnologiyalarni o'zlashtirishga istagi bo'lishi, har bir o'quvchini harakat dasturi bilan ta'minlab borishi lozim. O'quvchilardan esa mustaqil o'quv-bilish faoliyatini bajarib borishi, minimum va umumiy o'quv bilimiga ega bo'lishi, ijodiy yondashgan holda izlanishi talab qilinadi.

Tajriba-sinov ishlari o'tkazishdan oldin eksperimental va taqqoslash guruhi o'quvchilari umumiy kimyodan ishlab chiqilgan test topshiriqlarining asosiy shakllari hamda ularga javob berish tartibi bilan tanishtirib o'tiladi.

Tajriba-sinov ishlarini o'tkazishda eksperimental guruh o'quvchilariga internet saytida berilgan ma'lumotlar manzili beriladi. Mavzuga tegishli ma'lumotlar buxdu.uz saytining masofaviy ta'lim qismida joylashtirilgan.

Umumiy kimyo darslarda internetda joylashtirilgan ma'lumotlarga tegishli mustaqil topshiriqlar beriladi. Har darsda bu topshiriqlarning bajarilishi nazorat qilinadi. O'quvchilarning uyda mustaqil shug'ullanishlarini nazorat qilish uchun eksperimental va taqqoslash guruhlarida ham bir xil, ya'ni test topshiriqlarining 2-varianti orqali har bir darsda 100 ballik tizimda maxsus formula yordamida baholab boriladi.

Eksperimental guruhlarida umumiy kimyo darslari modulli ta'lim texnologiyalari asosida o'tiladi. Taqqoslash guruhlarida esa boshqa ilg'or pedagogik texnologiyalar asosida o'tiladi. Har ikkala guruh o'quvchilarining o'zlashtirish darajasi bir xil nazorat topshiriqlari yordamida baholanadi. Guruh o'quvchilarining texnologiyalari vositasida bilim olish jarayonida o'zlashtirish samaradorligi bilim darajasining o'zgarishini aniqlash yo'li bilan tasdiqlanadi. Bo'lim yuzasidan olingan natijalarga asoslanib, asoslarning nomlanishi va turlari, asoslarning olinish usullari va xossalari, tuzlarning nomlanishi va turlari, tuzlarning olinish usullari, xossalari va boshqa bo'limlar modulli ta'lim texnologiyalari asosida o'tildi. Bu jarayondagi o'zgarishlar ko'rsatkichi quyidagicha:

O'quvchilarning "Asoslar va tuzlarning umumiy xossalari" mavzusidan bilim darajasining o'zgarishi

Guruh	Talaba soni	Dastlabki sinov natijalari			Tajriba-sinov natijalari		
		5 baho	4 baho	3 baho	5 baho	4 baho	3 baho
Eksperimental	30	3	15	12	6	20	4
Taqqoslash	30	2	17	11	3	18	9

Eksperimental sinflarda "a'lo" 13% ga, "yaxshi" deyarli 13% ga ortgan. Taqqoslash sinflarida bunday ijobiy natijalar tajriba xatosi doirasidan tashqariga chiqmagan. Nazorat-test natijalari eksperimental sinflardagi «qoniqarli» va «qoniqarsiz» baholar soni taqqoslash sinflariga nisbatan qariyb 2 marta kamayganligini ko'rsatadi. Elektron o'quv modullaridan darslarda foydalanilsa, o'quvchilarning mustaqil ishlash, kompyuter bilan ishlash bilan bog'liq bilimlarini oshiradi. O'qituvchi uchun esa iqtidorli va bo'sh o'zlashtiruvchi bilan alohida ishlash imkoniyatini yaratib beradi.

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki, Moodle ta'lim tizimining ta'lim muassalariga joriy etishi har tomonlama foyda keltiradi. Hozirgi kunda Respublikamizdagi ta'lim muassalarida bu tizimni joriy etish uchun barcha ta'lim muassalarida axborot kommunikasiya texnologiyalari bilan ta'minlanganligi, internet tarmog'iga ulanganini hisobga olib, ta'lim muassalariga an'anaviy o'qitish tizimi bilan parallel holatda masofaviy ta'limni keng joriy etish juda ko'p muammolarni o'z vaqtida hal etish imkonini beradi.

Adabiyotlar

1. Avliyaqulov N.X., Musayeva N.N. Kasb-hunar kollejlari kasbiy fanlarning modulli o'qitish texnologiyalari. O'quv metodik qo'llanma. - T.: Yangi asr avlodi, - 2003. - 88 s
2. Masharipov S., Tirkashev I. Kimyo. Akademik litsey va kasb-hunar kollejlari uchun darslik. T.: O'qituvchi, 2012 yil. 320 bet.
3. Ergashov M.Y., Ochilova M.K. Ta'limda LMS Moodle tizimining o'rni. Buxoro davlat universiteti. Pedagogik mahorat. 1-son. 2019-yil, fevral.
4. Гильмутдинов А.Х. Электронное образование на платформе MOODLE. Казань, КГУ. - 2008.-169 с.
5. Головатенко А. Модульная технология на уроках истории. — «История», 1996, № 23.
6. <http://www.moodle.org/>

Муаттархон АКБАРОВА

Мирзо Улугбек номидаги Ўзбекистон
Миллий университети ўқитувчиси

НОКИМЁВИЙ ТАЪЛИМ ЙЎНАЛИШЛАРИДА “КИМЁ” КУРСИНИ ЎҚИТИШДА ДИДАКТИК МАТЕРИАЛЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ

Ушбу мақолада нокимёвий таълим йўналишларида ўқитиладиган “Кимё” курсининг амалиётга киритилган дидактик материаллари ва маърифий-тарбиявий жамғармасини шакллантиришда кимё дидактикасининг тавсия ва хулосалари ҳақида фикр юритилган.

Калим сўзлар: дидактика, компонент, метод, назарий ва амалий машғулотлар, объект, предмет, фанлараро алоқадорлик, методология.

В данной статье обсуждаются рекомендации и выводы по химии при формировании практических и дидактических материалов, а также основ образования по курсам химии, преподаваемые в области образования.

Ключевые слова: дидактика, компонент, метод, теоретическая и практическая подготовка, объект, предмет, междисциплинарное общение, методология.

This article discusses the recommendations and conclusions on Chemistry in the formation of practical and didactic materials, also the basics of education in chemistry courses taught in the field of education.

Key words: didactics, component, method, theoretical and practical training, object, subject, interdisciplinary communication, methodology.

Нокимёвий таълим йўналишларида ўқитиладиган “Кимё” курсининг дидактик аппаратини таҳлил қилишда жиддий эътибор унинг умумийлигига ва таълим йўналишларининг базавий маълумотлари бўлажак биология, тупроқшунослик, экология, физика, гидрология, гидрометрология, геофизика, геокимё, геология мутахассислари учун хизмат қилишига қаратилиши лозим.

Ушбу курснинг дидактик мазмунини белгилашда асосий эътибор кимё таълимининг мазмунини белгиловчи асосий тушунчалар, нокимёвий таълим йўналишлари учун яратилган бакалаврият давлат таълим стандартларининг талаблари асос қилиб олинган. Унда шу курс мазмунининг асосий компонентлари ҳамда тузилмаси белгиланган. Курс учун ўқитиш методлари танланган, улар таснифланган, умумпедагогик ва умумманتيкий методлардан фойдаланиб ўқитиш кўзда тутилган. Курсни ўқитишда, яъни назарий ва амалий машғулотларни ташкил этиш ва ўтказишда ҳамда мустақил таълим мазмунини белгилашда кимёвий экспериментдан ушбу таълимнинг асосий методи сифатида фойдаланиш зарурати ҳисобга олинган.